

Створення наукових засад будівництва Збройних сил України – головне завдання національної воєнної науки.

Зі здобуттям Україною незалежності в 1991 р. постало питання створення національних Збройних сил як одного з необхідних атрибутів повноцінної державності. Успішне військове будівництво можливе лише за умови серйозного наукового обґрунтування основних концепцій та рішень у сфері оборони. Саме це і стало головним завданням національної воєнної науки, а його провідним виконавцем був визначений Центральний науково-дослідний інститут Збройних сил України, створений на базі однієї з найпотужніших дослідницьких установ колишнього СРСР – 39-го Науково-дослідного інституту бойового застосування військ ППО Сухопутних військ Міністерства оборони СРСР, який мав 20-річний досвід проведення наукових досліджень, високий науковий потенціал, розвинуту методологічну базу та великий авторитет у наукових колах.

Цього року Центральний науково-дослідний інститут Збройних сил України – провідна науково-дослідна організація українського війська у сфері воєнно-теоретичних досліджень – святкує своє 20-річчя. Цей проміжок часу вже дає змогу обговорювати здобутки колективу інституту на ниві розвитку національної воєнної науки, погляди його вчених на подальше реформування й розвиток Збройних сил України (ЗСУ), а також на невирішені проблеми національного військового будівництва.

Колектив інституту розпочинав діяльність з розроблення наукових засад будівництва ЗСУ в непростих умовах стрімких змін воєнно-політичної обстановки навколо України, виникнення нових зовнішніх викликів і загроз, глибоких доктринальних перетворень у самій державі.

Наукові підрозділи інституту здійснили комплекс воєнно-теоретичних і прикладних наукових досліджень за такими напрямками: застосування ЗСУ; військове управління ЗСУ; матеріально-технічне забезпечення ЗСУ; оперативне забезпечення ЗСУ; математичне моделювання процесів у військовій сфері; розвиток ЗСУ; функціонування системи воєнно-наукової інформації. Результати досліджень реалізовані в нормативно-правових актах, зокрема законах України у сфері оборони, Воєнній доктрині України, указах Президента України, державних програмах, «білих книгах» 2005–2011 рр., Стратегічному оборонному бюлетені, концепціях розвитку видів ЗСУ та родів військ (сил), статутних і нормативних документах з питань підготовки військ (сил), а також в оперативно-тактичних вимогах до систем озброєння та військової техніки.

Останнім часом геополітична й воєнно-політична обстановка у світі характеризується нестабільністю та мінливістю. Процеси інтеграції країн у наддержавні утворення змінюються процесами фрагментації аж до появи на

світовій карті нових держав. Усе це потребує адекватного відображення в концептуальних документах з питань національної безпеки та оборони України. Це завдання керівництво Генерального штабу Збройних сил України (ГШ ЗСУ) поклало на науковий колектив інституту, який довів свою здатність думати на випередження, завчасно прогнозувати можливі виклики й загрози для держави та надавати обґрунтовані пропозиції.

З метою виконання цього складного й відповідального завдання на підставі аналізу викликів і загроз у воєнній сфері наукові підрозділи інституту проводять дослідження, за результатами яких розроблятимуться плани реформування й розвитку ЗСУ задля приведення їхніх можливостей у відповідність до вимог сьогодення.

Основними причинами, які зумовлюють необхідність подальших досліджень у сфері реформування ЗСУ на сучасному етапі їхнього розвитку є:

- зниження рівня боєздатності ЗСУ;
- недостатній рівень їх фінансування;
- громіздка й неефективна організаційна структура ЗСУ й системи управління ними;
- незадовільний стан озброєння і військової техніки (ОВТ) тощо.

Метою досліджень є підготовка обґрунтованих рекомендацій з формування компактних і водночас ефективних та високопрофесійних ЗСУ, здатних виконувати завдання із забезпечення суверенітету й територіальної цілісності України. Реформування має охоплювати весь спектр питань, так чи інакше пов'язаних з підтриманням національної безпеки України. Необхідно не тільки визначити підходи до будівництва та застосування ЗСУ, а й запропонувати механізми їх комплектування й оснащення сучасними системами озброєння та військової техніки.

На думку фахівців інституту, пріоритетними напрямками реформування ЗСУ слід вважати такі:

- удосконалення системи керування ЗСУ;
- підвищення ролі Повітряних сил;
- розвиток форм застосування ЗСУ;
- побудова системи оборони України за принципом стратегічної мобільності;
- розвиток активної системи протиповітряної оборони;
- оптимізація структури й чисельності ЗСУ;
- відновлення необхідного рівня оперативної та бойової підготовки військ (сил);
- створення єдиної системи матеріально-технічного забезпечення;

– розроблення, виробництво й постачання ОВТ.

<...> Головним призначенням національної воєнної науки є розроблення сучасних науково-методичних засад для обґрунтування шляхів подальшого реформування та розвитку ЗСУ і виконання завдань, поставлених Президентом України – Верховним Головнокомандувачем Збройних сил України. Центральний науково-дослідний інститут ЗСУ з урахуванням його наукового потенціалу й масштабів діяльності має відігравати в цій роботі провідну роль.

І хоча процес розбудови українського війська потребує сьогодні вирішення цілого комплексу непростих проблем, можемо бути впевненими, що вченими Центрального науково-дослідного інституту Збройних сил України буде створене для цього необхідне наукове підґрунтя ***(Створення наукових засад будівництва Збройних Сил України – головне завдання національної воєнної науки // Наука і оборона. – 2012. – № 1. – С. 3–4, 6).***